

Інфармацыйная культурна-грамадская газета Гарадоччыны

ГАСЦІНЕЦ

№ 7 (286) КРАСАВІК 2020 ГОДА

БЕЛАРУСКІ АФАРЫЗМ

Вайна – самае праклятае з усіх ліхаў, заведзеных жыццём на зямлі

Васіль Быкаў

НАША ГІСТОРЫЯ

ТРАГЕДЫЯ ПАТРАБУЕ ДАКЛАДНАСЦІ

Прапаную ўвазе чытачоў даклад з нязначнымі праўкамі, які быў зроблены ў 2018 годзе на краязнаўчай канферэнцыі, прысвечанай 75-годдзю вызвалення Гарадоцкай зямлі ад нямецка-фашысксіх захопнікаў 24 снежня 1943 году, ў Гарадоцкім краязнаўчым музеі і які застаўся без увагі мясцовых адказных асобаў.

Шаноўныя таварышы! У летапісу Перамогі мусяць быць адлюстраваны ўсе бакі гісторыі, якая мела сваім вынікам перамогу над фашысцкай Германіяй. І на 75-ю гадавіну перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне, як і на 75-ю гадавіну вызвалення нашай Гарадоцкай зямлі ў гэтым адлюстраванні аб падзеях на Гарадоччыне яшчэ шмат белых плямаў.

Гэта датычыцца ваенных дзеянняў на тэрыторыі сучаснага Гарадоцкага раёна, якія пачыналіся з вызвалення Невеля 6 кастрычніка 1943 года, потым былі мясцовыя баі на працягу двух месяцаў да Гарадоцкай аперацыі з трагедыяй на возеры Лосвіда, дзе загінулі 11-я і 18-я гвардзейскія стралковыя дывізіі, а таксама полк 235-й стралковай дывізіі. А далей былі зацяжныя баі абяздоленага 1-га Прыбалтыйскага фронту ў накірунку Віцебска. Бо за час гэтага вызваленчага наступлення фронт — спачатку Калінінскі, а потым Першы Прыбалтыйскі — генералаў Яроменка і Баграмяна панёс страты на працягу кастрычніка — снежня ў 168 902 чалавекі, у тым ліку 43 551 чалавек — незваротна загінулі. А гэта амаль 85% ад агульнага склада фронта ў 198 тысяч чалавек, без двух армій — 6-й гвардзейскай і 39-й па даных вядучага гісторыка, генерала Крывашэява, які быў рэдактарам калетыву ў 90-я годы мінулага стагоддзя, што апісваў страты ў Вялікую айчынную вайну...

Як пасля адзначаў сам І.Х.Баграмян: «Пастаноўка задач, што перавышаюць па сваім аб'ёме магчымасці войскаў, была свайго роду метадам, асаблівым прыёмам кіраўніцтва, якія мелі мэтай дамагчыся максімальнай актыўнасці нашых наступальных дзеянняў у Беларусі ...». Гэта і абумовіла вялікія страты фронту ў людзях, але былі і відавочныя пралікі, як ў дзеяннях 11-й гвардзейскай арміі генерала М. Галіцкага пры наступленні ў першыя дні 1944 году пасля Гарадка на Віцебск па льду возеру Лосвіда.

Але асабліва шмат плямаў ў гісторыі з пакутамі мірнага вясковага насельніцтва Гарадоцкага раёна, тэрыторыя якога зараз складаецца з уласна Гарадоцкага раёна, былога Мехаўскага і часткі Суражаскага раёнаў, пад час нямецкай акупацыі, якая датычыцца знішчэння вёсак і іх жыхароў.

З аднаго боку вядомы сімвалы гэтых пакутаў на беларускай зямлі — Хатынь, Трасцянец, генацыд габрэяў. І вядомы тыя карныя аперыцыя, якія ажыццяўляліся на беларускай зямле ў тым ліку і ў Гарадоцкім раёне супраць мірнага насельніцтва. Гэта па нашаму раёну адлюстравана ў кнізе «Памяць» Гарадоцкага раёна.

Трагедыя вёсак Гарадоцкага раёна ў кнізе «Памяць», выдадзенай да 60-годдзя вызвалення Беларусі ў 2004 годзе, прадстаўлена на аснове матэрыялаў, якія утрымліваюцца ў кнізе «Нацисткая политика геноцида и выжженной земли в Белоруссии 1941-1944 г.г.» Апошняя кніга пабачыла свет у 1984 годзе і з яе выбраны 183 вёскі Гарадоцкага раёна, якія знішчаліся цалкам ці часткова з усімі насельнікамі або не ў час карных аперацый і пад час акупацыі.

Але ўжо да 70-годдзя Хатынскай трагедыі Нацыянальны архіў Беларусі ў 2013 годзе апублікаваў у электронным выглядзе базу даных (http://www.db.narb.by/search/?title=&titles=new&region=4&district=10&year=) аб 306 пацярпелых вёсках на тэрыторыі сучаснага Гарадоцкага раёна, бо ў ваенны перыяд тэрыторыя нашага сёняшняга раёна адносілася і да Мехаўскага раёна і да часткі Суражскага, які зараз знаходзіцца ў межах Віцебскага раёна.

Усяго вясковае насельніцтва Гарадоцкага раёна найбольш пацярпела пад час пяці карных аперацый вермахта напрыканцы 1942 года і да мая 1943: першая аперацыя «Малпава клетка» адбылася у лістападзе 1942 года, другая — «Зімовы лес» ішла ў снежні 1942 і ў студзені 1943 гадоў, трэццяя — «Шаравая маланка» — была найбольш жахлівай і праходзіла цэлы месяц у Шчалбоўскіх лясах з лютага па сакавік дарэчы у час Хатынскай трагедыі. І пра яе будзе распавядацца на сёняшняй канферэнцыі. У той жа час пачалася чацвёртая карная аперацыя «Грамавы клін І і ІІ» на тэрыторыі Гарадоцкага і Полацкага раёнаў і апошняй аперацыяй стала «Майская навальніца» ў траўні 1943 года. Але насельніцтва раёна несла страты і ў іншыя часы акупацыі, у тым ліку як перад так і пад час вызваленчай Гарадоцкай аперацыі снежня 1943 года, калі пацярпела не менш 16 вёсак. А адна з іх вёска Кавалі занесена ў хатынскі мемарыял.

І гісторыя чакае, калі будзе зроблена хранaлогія знішчаных вёсак на Гарадоцкай зямлі.

Вынікам жа карных дзеянняў фашыстаў сталі сотні знішчаных вёсак з тысячамі пабураных і спаленых дамоў, а галоўнае тысячы забітых і забраных у Нямеччыну жыхароў з тэрыторыі Гарадоцкага раёна.

І як кажуць мудрыя людзі вайна заканчваецца тады, калі мы памянем усіх тых, хто на ёй загінуў. Але гэта апошняя вайна на нашай зямлі была такая жахлівая, што і праз амаль 77 гадоў пасля яе завяршэння застаецца

(працяг на стар. 2)

ЗНАЧНА БОЛЬШ НАВІНАЎ ПРА ГАРАДОК НА HARADOK.INFO

ПЕРШАЯ АХВЯРА «КАРОНЫ» Ў ГАРАДКУ?

Аляксандр Булаеў, які працаваў на Гарадоцкім прадпрыемстве кацельняў і цеплавых сетак, адзначыў свой 58-ы дзень народзінаў у віцебскай бальніцы. Раніцай 28 красавіка мужчына памёр, паведамляе Haradok.info.

Булаеву дыягнаставалі пнеўманію, спачатку паклалі ў бальніцу ў Гарадку. Але стан пагаршаўся, і мужчыну перавезлі ў Віцебск. Там яго падключылі да апарата штучнай вентыляцыі лёгкіх.

Жонка Булаева працуе медсястрой. У яе першы тэст на каранавірус быў пазітыўны, выніку другога пакуль няма.

Аляксандру таксама зрабілі тэст, цяпер чакаюць яго выніку.

"Наша Ніва"

COVID-19

БОЛЬШ 600 НА САМАІЗАЛЯЦЫІ?

У Гарадоцкім раёне больш 600 чалавек, якія хворыя на COVID-19 і кантактаў першага і другога узроўню з COVID-19?

Раённы штаб сёння сціпла нагадаў пра сваё існаванне інфармацыяй пра рэгістрацыю ў раёне 13 станоўчых тэстаў на COVID-19 па стану на 22 красавіка. І ўсё.

Зразумей гэта як хочаш, калі няма ніякай іншай інфармацыі за тыдзень. Рэспубліканскі штаб пайшоў у «самаволку» 18 і 19 красавіка, калі наш кіраўнік заклікаў ісці ў царкву насуперак рэкамендацыям і праваслаўных кіраўнікоў, і спецыялістаў у эпідэміялогіі. Але потым Мінздароўя стаў паведамляць патрэбныя для тутэшага кіраўніка лічбы у наступныя дні. І выдаў сёння рэкордны прырост у 741 новага чалавека з COVID-19 і смяротнасць 60 чалавек.

А што адбылося за тыдзень? На Віцебшчыне паведамілі пра вялікі паказчык паражэння CO-VID-10 у Докшыцкім раёне — 72 па стану на 17 красавіка і там дзеткі не пайшлі ў школы. 22 красавіка выбухнуў Пастаўскі раён з 32 хворымі , а таксама і Аршанскі раён — 73 і тры смерці.

І вось сёння даведаліся пра падвааеннне за тыдзень хворых у нас. Адкуль яны — з Гарадка ці з раёна? Колькі ў іх кантактаў першага ўзроўня? А колькі кантактаў другога ўзроўня? Ці з гэтымі кантактамі ўжо не разабрацца і варта уводзіць каранцін?

Але «штабы» падобнай інфармацыі не даюць. Таму і няма да яе веры. Гэта як у нас у Гарадку было з інфармацыяй 7-9 красавіка, калі спачатку НІКОГА, а потым пры відавочных фактах стала і 2, і 4, і 6. За тыдзень.

Застаецца толькі разважаць. Тыдзень назад па Беларусі ад хворага на каранавірус было ў сярэднім 6,3 чалавека першага кантакта. То тады ад 13 гэтых хворых першага кантакта ёсць 82 чалавека, а другога узроўня яшчэ 516 чалавек. І адпаведна ў зоне разыкі больш 600 чалавек на увесь Гарадоцкі раён.

Пры гэтым гэтыя 600 чалавек павінны быць на самаізаляцыі два тыдні. А як яны выконваюць рэжым самаізаляцыі? Але больш істотна, які зараз стан здароўя хворых на COVID-19?

Вядома, што медыкі мужна дзейнічаюць у гэтых архіскладаных умовах, бяручь на сябе поўную адказнасць за лёс кожнага хворага. Жадаема, каб і арганізатары медыцыны кампетэнтна знаёмілі грамадзян з развіццём выпадкаў, выкліканых каранавірусам у Гарадоцкім раёне. Веды — зброя, а утойванне, недастатковасць інфармацыі — як мінімум: недавер.

Ад рэдакцыі: Праз дзень штаб паведаміў ужо пра 22 станоўчых тэста на COVID-19.

Леанід Гаравы

Аб'ява

Аператыўная інфармацыя аб падзеях Гарадоччыны, рэгіёна і больш, чым у газеце, зараз па-беларуску і па-расейску з'яўляецца на новым Інтэрнэт рэсурсе: http://haradok.info

****

Наша газета "Гасцінец" пачала размяшчацца на партале http://haradok.info ў раздзеле "Газета "Гасцінец", дзе ствараецца архіў за мінулыя гады.

****

Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Гасцінец» паведаміце рэдакцыі аб гэтым – і вы яго атрымаеце. Калі ўжо не жадаеце атрымліваць выданне, то патэлефануйце у рэдакцыю.

НАША ГІСТОРЫЯ

(пачатак на стар. 1)
шмат недаследаванага ў той трагедыі мірнага насельніцтва, якое засталося на акупаванай тэрыторыі. І гаворка не ідзе пра асобных грамадзян, а ідзе пра вёскі, якія знішчаліся пад час акупацыі, пра тую няпоўную памяць і адпаведна няпоўную мемарыялізацыю трагедыі вясковага насельніцтва асабліва на Віцебшчыне.

Гэта таксама датычыцца і ў значнай меры тэрыторыі Гарадоцкага раёна, які ўваходзіць у тройку самых пацярпелых раёнаў Віцебшчыны разам з Верхнядзвінскім і Віцебскім раёнамі па колькасці знішчаных вёсак.

У апошнім спісе Нацыянальнага архіва Беларусі ўтрымліваецца 306 вёсак па тэрыторыі Гарадоцкага раёна, якія пацярпелі разам са сваім насельніцтвам. Але з гэтай колькасці не маюць спасылак на архіўныя даныя і лічбы па іх стратах не падмацоўваюцца для 36 вёсак. Пры гэтым сярод іх і такія вёскі, як Падранда і Сямёнава, якія занесены ў спіс «Могілкі вёсак» Хатыні, але пра іх няма архіўных даных, а вёскі Падранда няма і ў спісе вёсак раёна ў пачатку кнігі «Памяць» Гарадоцкага раёна.

Яшчэ пра 60 пацярпелых вёсак Гарадоцкага раёна маюцца архіўныя даныя, ў якіх няма даты карнай аперацыі супраць жыхароў гэтай вёскі, а пра 11 гэтых вёсак няма даных пра дамы і жыхароў, як да вайны, так і пад час карнай аперацыі.

Архіўныя даныя сведчаць што з гэтых пацярпелых вёсках не забіваліся людзі ў 49, але ў іх бурыліся або спальваліся дамы. Або зафіксавана адварotная карціна — вёскі унесены ў спіс пацярпелых, а з іх складу не пацярпеў ніводны дом. Такіх у апошніх даных — 39, але ў 6 з іх былі забіты людзі і найбольш у вёсках — Бягуны, Халуі і Гарадок, што тады была на тэрыторыі Суражскага раёна.

Праведзеная сістэматызацыя вёсак з базы даных Нацыянальнага архіву па Гарадоцкаму раёну сведчыць, што і праз 76 гадоў пасля вызвалення Гарадоцкага раёна няма дакладнай карціны трагедыі мірнага насельніцтва на акупаванай тэрыторыі.

Сёння для раёна архіважна распачаць працу па вывучэнню архіўных даных, якія датычацца Гарадоцкага раёна ў частцы белых плямаў з Нацыянальнага архіву і тут ніяк не абыйсціся без рэсурсаў на вывучэнне і сістэматызацыю архіўных даных па пацярпелых вёсках, якія мемарыялізаваны ў самаробных помніках, а таксама аднаўленне сапраўдных даных на мемарыяле спаленым вёскам ва ўрочышчы Вараб'ёвы горы.

(працяг будзе)

Леанід Гаравы, краязнаўца

ТАРАСАЗНАЎСТВА

СТАЛА ВЯДОМА ДАКЛАДНАЯ ДАТА СМЕРЦІ

Удакладнена дата смерці нашага славутага земляка, аўтара паэмы «Тарас на Парнасе» Канстанціна Вераніцына.

15 красавіка даведаўся, што ў верасні 2019 года Антон Францішак Брыль, беларускі перакладчык і паэт, унук Янкі Брыля, знайшоў некралог Канстанціна Вераніцына ў газеце «Новое время» за 1903 год. Пра абставіны пошука даты смерці К. Вераніцына і сам некралог нашага славутага земляка Антон Францішак Брыль распавёў у снежаньскім часопісу «Роднага слова» за 2019 год такім чынам.

Вядома, што біяграфія Канстанціна Васілевіча Вераніцына, самага верагоднага аўтара паэмы «Тарас на Парнасе», падрабязна прасочаная Генадзем Кісялёвым — ад нараджэння ў 1834 г. пад Гарадком на Віцебшчыне да апошніх гадоў у Санкт-Пецярбургу. Аднак дакладная дата смерці героя даследавання не знайшлася. Антон Францішак Брыль адзначае: «Кісялёў вызначыў, што ў лютым 1904 г. быў выдадзены пашпарт удаве Вераніцына, Елізавеце Аляксееўне, і зрабіў выснову, што Канстанцін Васілевіч пакінуў свет, магчыма, у тым жа ці папярэднім месяцы» Пра гэта ў прыватнасці і напісана ў апошняй кнізе Генадзя Кісялёва «Жылі-былі класікі» 2005 г. выдання. Гэтая дата — пачатак 1904 г. — і замацавалася ў даведніках.

У верасні 2019 г., гартаючы ў чытальнай зале аддзела газет Расійскай нацыянальнай бібліятэкі падшукваючы «Мінскага лістка», А.Ф. Брыль вырашыў выпрабаваць удачу ў даследаванні біяграфіі Вераніцына. Па парадзе бібліятэкара ён звярнуўся да папулярнай газеты «Новое время».

На першай старонцы нумара за 14 (27) жніўня 1903 г. сярод аб'яў у жалобных рамках знайшлася шуканая інфармацыя: «Елизавета Алексеевна Вереницына с горестью извещает родних и знакомых о кончине горячо любимого мужа, Статского Советника КОНСТАНТИНА ВАСИЛЬЕ ВИЧА ВЕРЕНИЦЫНА, последовавшей в ночь на 13-е августа. Панихиды в квартире (Лесное, Малая Объездная, 14) в 1 час дня и 9 вечера. Вынос тела для отпевания в церкви у Круглого пруда в субботу, 16-го августа, в 9 ч. утра. Погребение на Митрофаниевском кладбище».

Значыць дакладная дата смерці Вераніцына — 13 (26) жніўня 1903 г., а месца — Лясны ўчастак (сёння гэта частка Выбаргскага раёна Санкт-Пецярбурга). Метрычны запіс смерці паўтарае звесткі некралога і называе прычыну смерці: «От паралича вследствие кровоизлияния в мозг».

У спісе пахаваных у жніўні 1903 г. на Мітрафаніеўскіх могілках насупраць імені Канстанціна Вераніцына пазначана месца магілы: «по дор. Сорокина налево».

Напрыканцы публікацыі Антон Францішак Брыль адзначае: «Удакладненая дата смерці Канстанціна Васілевіча Вераніцына дае магчымасць аднавіць пошукі больш падрабязных некралогаў (альбо ўспамінаў на гадавіну смерці) у шматлікіх сталічных газетах і часопісах. Таксама і адрас у Лясным можа прынесці новыя ідэі даследчыкам. А вось надзеі знайсці магілу Вераніцына амаль няма: Мітрафаніеўскія могілкі Санкт-Пецярбурга — як і храм Пятра і Паўла ля Круглага става — не захаваліся. »

Леанід Гаравы, краязнаўца

ФІНАНСЫ

СКЛАДАНАЯ СІТУАЦЫЯ З ФІНАНСАМІ АРГАНІЗАЦЫЙ

Перад пачаткам эпідэміі фінансавы стан Гарадоцкага раёна не палепшыўся— раён застаецца сярод адстаючых.

Віцебскі абласны статыстычны камітэт апублікаваў даныя аб развіцці раёнаў Віцебшчыны за першыя два месяцы 2020 году, якія папярэднічалі прыходу эпідэміі COVID-19 у Беларусь. У раздзеле «Фінансы арганізацый» Гарадоцкі раён выбраў месца не ў самым канцы, але сярод апошняй чвэрці.

Віцебскі абласны статыстычны камітэт у раздзеле «Фінансы арганізацый» прыводзіць шэсць паказчыкаў фінансавага становішча раёнаў. Першым паказчыкам ідзе рэнтабельнасць арганізацый Гарадоцкага раёну. Рэнтабельнасць продаж арганізацый за год з дадатнай стала адмоўнай: была ў 2019 г. 5,8%, а стала за люты 2020 г. –2,1%. Аналагічна пагоршылася і рэнтабельнасць тавараў, прац і паслугаў. Самая горшая рэнтабельнасць у Бешанковіцкім раёне –10,4%, а найлепшая па прадажах у Пастаўскім 11,0%., а з мінусавой рэнтабельнасцю усяго 7 раёнаў Віцебшчыны.

Другім паказчыкам ідзе прыбытковасць арганізацый раёнаў Віцебскай вобласці. Тут зноў гарадоцкія арганізацыі зменшылі чысты прыбытак з 827 тысяч рублёў да 384 або толькі 46,4 % мінулагодняга ўзроўня. Але гэта ўсё ж не ў мінусе, бо з мінусам спрацавалі шэсць рэгіёнаў і найбольшая стратнасць у Наваполацка –13млн. 773тыс. рублёў, а сярод раёнаў — найбольшая стратнасць у Бешанковіцкага — –1 195 тыс. руб..

Далей аблстат інфармуе, што колькасць стратных прадпрыемстваў на Гарадоччыне зменшылася з 6 да 4, а іх страты з 415 тыс. руб. да 214 тыс. руб або 51,6% ад мінулагодняга ўзроўня. Між тым 11 адміністратыўных адзінак павялічылі страты ад прадпрыемстваў і найбольш Наваполацк і Лёзненскі раён. Па Віцебскай вобласці іх стратнасць вырасла да 54 млн.140 тыс. руб або на 167,1%.

Па пратэрмінаванай дэбіторскай запазычанасці — колькі вінны арганізацыям Гарадоччыны атрымаўшыя іх тавар, прадукцыю і паслугі, то тут за месяц запазычанасць вырасла з 5 184 тыс. руб да 5 548 тыс. руб і склала 45,3% ад усёй дэбіторскай запазычанасці. Больш працэнт пратэрмінаванай запазычанасці па выніках лютага маюць толькі Сенненскі і Мёрскі раёны — па 56,8% і 52,1%. Па Віцебшчыне пратэрмінаваная дэбіторс-кая запазычанасць павялічылася і дасягнула 889 689 тыс. рублёў.

Па пратэрмінаванай крэдыторскай запазычанасці адбылося за месяц адбыўся рост з 20 805 тыс. руб да 21 144 тыс. руб. і гэтая пратэрмінаванасць дасягнула 33,3% ад усёй запазычанасці па крэдытах. Яшчэ большая працэнтная запазычанасць у сямі раёнах Віцебшчыны, а найбольшая ў нашых суседзяў — Шумілінскага раёну: 52,1% або 38 134 тыс. рубл.

Апошні паказчык фінансавай дзейнасці раёнаў і гарадоў — пратэрмінаваная запазычанасць па крэдытах і займах. Тут арганізацыі Гарадоцкага раёна дасягнулі зняншэння на 3(!) тысячы рубля да 3 653 тыс. руб. .Большую запазычанасць маюць яшчэ дзевяць адміністрацыйных адзінак : усе буйныя гарады акрамя Наваполацка, а сярод раёнаў вылучаюцца Глыбоцкі, Лепельскі і Сененскі раёны, якія маюць адпаведна: 28 868 тыс. руб, 17 789 тыс. руб., 12 408 пратэрмінаванасці.

Статыстычныя даныя фінансаў засведчылі кепскую фінансавую дысцыпліну усёй Віцебшчыны, якая у гэтым пытанні мусіць «наперадзе» усёй краіны.

Л. Антонаў

КОШТ

УКРЕПИТЬ ИММУНИТЕТ

Районка мониторила цены на лимоны, чеснок и имбирь в отдельных магазинах Городка.

В связи с последними эпидемиологическими событиями люди держат оборону: оккупируют аптеки, вырывая друг у друга «целительные» препараты и «спасительные» маски. Сознательные граждане не забывают про более щадящие способы укрепить иммунитет и вводят в свой рацион больше витаминов. Но стоит взглянуть на ценники, как снова хочется зайти в аптеку, например, за корвалолом...

На редакцию нашей газеты обрушился шквал звонков по поводу завышенной стоимости имбиря, лимонов и чеснока. Корреспонденты не остались в стороне и провели собственный независимый мониторинг цен в некоторых магазинах райцентра.

Итак, первая «остановка» на нашем маршруте — дискаунтер «Копеечка», в котором, как гласит реклама, можно купить все необходимые продукты по минимальным ценам. Но наша корзина покупателя сегодня особенная. Правда, пополнить её здесь мы можем только лимонами (Испания), которые есть в продаже по 10,99 руб. за кг. Чуть дешевле эти фрукты (правда, уже из Марокко) мы нашли в торговом центре «Гостинец», по 10,92 руб. Для более полной картины посетим ещё один популярный магазин «Хит! Экспресс». Здесь под отметкой «хит продаж» покупателям предлагают лимоны, стоимостью 9,99 руб. за кг.

А вот в поисках чеснока и имбиря пришлось побегать. Удача улыбнулась нам только в торговом павильоне с фруктовым названием «Апельсин». Да, ассортимент витаминных фруктов здесь на порядок шире, но цены сразу заставляют поумерить аппетит. Итак, ценники гласят: чеснок — 15 руб., имбирь — 40 руб. Завершить свой мониторинг мы решили посещением ещё одного популярного магазина — «Евроопт». Здесь нашлись все искомые товары, причём по наиболее низким ценам: лимоны — 8,99 руб., имбирь — 29,99 руб., чеснок — 12,99 руб.

Мы убедились, что недовольство народа имеет под собой основания, ведь цены действительно выросли буквально на глазах. За какую-то неделю некоторые товары подорожали в десятки раз! Конечно, нужно понимать, что цена товара зависит от стоимости закупки, но очевидно, что она не могла вырасти пропорционально сегодняшней стоимости лимонов, чеснока и имбиря. Что ж, мы будем следить за ценами и держать вас, читатели, в курсе.

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

ДЗЯРЖАВА ДЛЯ НАРОДА І ЗАМОРСКІ ВІРУС

Заўважыць няўзброены вокам каронавірус, які паставіў з ног на галаву сучасную цывілізацыю, маюць талент адзінкі. У Беларусі на гэта не здольны нават той, хто ў стане разгледзець факты карупцыі і галавацяпства з акна Палаца Незалежнасці. Але перад каронавірусам нават ён спасаваў.

У штатных ідэолагаў не паўстала цяжкасцяў патлумачыць грамадству праблемы, з якімі сутыкнулася Еўропа: еўрапейская дэмакратыя аказалася гнілаватай; інтэграцыйны праект не вытрымаў першага выспятка і разваліўся, нібы картачны домік. Шмат яшчэ такой жа арыгінальнай інфармацыі паведамілі нам дзяржаўныя СМІ. Чытай — не хачу.

Але жыццё, нібы прапаршчык на пляцы, дзейнічае па прынцыпе «не можаш — навучым, не хочаш — прымусім». Колькі беларусаў былі здольныя адрозніць лінейны рост ад экспанентнага? Апошні, калі хто яшчэ не паспеў разабрацца, адрозніваецца тым, што велічыня расце тым хутчэй, чым большае значэнне яна прымае.

Такі рост, у прыватнасці, характэрны для павелічэння колькасці хворых падчас эпідэмій. Г. зн. чым больш людзей заражаюцца каронавірусам, тым хутчэй ён ахопліває астатняе насельніцтва краіны. І з першых дзён красавіка беларусы маюць магчымасць адсочваць, як гэта адбываецца на практыцы.

На думку адзінага палітыка (АП), выказаную ім 7 красавіка, «катастрофы абсалютна няма. Так, прырост у нас назіраецца. Дзякуй Богу, што не лавінападобны». А цяпер звернемся да хітрай, але афіцыйнай статыстыкі: па стане на 6.04 колькасць інфікаваных склала 700 чалавек (+138), на 7.04 — 861 (+161), на 8.04 — 1066 (+205), на 9.04 — 1486 (+420), на 10.04 — 1981 (+499) і гэтак далей.

За тры дні колькасць інфікаваных у Беларусі больш чым падвоілася! Ці лічыць такую дынаміку лавінападобнай — справа густу. Для параўнання, у Германіі «колькасць хворых падвойваецца раз на пяць дзён» (канцлер Ангела Меркель).

Пра ролю вірусаў у гісторыі

Эпідэміі прыходзяць і сыходзяць, а жыццё працягваецца. У краінах, якія здолелі пераламаць экспанентны рост колькасці інфікаваных, усёбольшактыўна пачынаюць абмяркоўваць посткаронавірусную будучыню. Большасць экспертаў сыходзіцца ў меркаванні, што яна стане істотна адрознівацца ад звыклай нам сучаснасці.

Тут будзе дарэчы прыгадаць пра эпідэмію чумы, якая знішчыла каля **паловы насельніцтва Еўропы ў 1346–1353 гадах**. Яе галоўнымі вынікамі сталі рост кошту рабочай сілы і крызіс каталіцызму.

Праз імклівае скарачэнне колькасці працоўных рук прымусілі нагадаць пра сябе законы попыту і прапановы. І няхай сярэднявечныя працадаўцы (зямельныя арыстакраты) і не падазравалі пра іх існаванне, але не лічыцца з гэтымі законамі на практыцы яны не маглі. Таму, насуперак векавым традыцыям, былі вымушаныя рэгулярна «ісці насустрач пажаданням працоўных» у пытаннях заробтнай платы.

Што тычыцца каталіцкай царквы, то пасля дэманстрацыі сваёй няздольнасці спыніць распаўсюд «чорнай смерці», ёй было складана зноў прэтэндаваць на палітычнае і маральнае панаванне. Праз дзвесце гадоў, на думку многіх сур'ёзных даследчыкаў, часткова страта легітымнасці адгукнулася тэзісамі Лютэра, якія паклалі пачатак размежавання заходніх хрысціян на каталікоў і пратэстантаў.

Безумоўна, гэта быў не адзіны выпадак, калі вірусы і бактэрыі паўплывалі на ход гісторыі. Не выключана, што да ліку лёсавызначальных будзе прылічана і эпідэмія, выкліканая каронавірусам SARS-CoV-2.

Моцныя гэтага свету рыхтуюцца да перадзелу свету

...Бліжэйшая будучыня посткаронавіруснага свету ў першую чаргу хвалюе тых, каму ёсць што губляць. Праілюструю сказанае фрагментам інтэрв'ю АП тэлерадыёкампаніі «Мір»: «А ці не здаецца, што моцныя гэтага свету без вайны (Макрон гэта ўжо вайной назваў) праз гэты так званы каронавірусны псіхоз хочуць перадзяліць свет?»

Думка не новая. Нездарма ж Беларусь прэтэндуе на статус «донара еўрапейскай стабільнасці». Каму гэта спадабаецца? Зайздроснікаў у нас хапае. Яны плодзяцца, нібы хваробатворныя бактэрыі ў кубку Петры.

Успомнім «абасраную карову» з аграхолдынгу «Купалаўскі», што на Магілёўшчыне. Нездарма тая гаротная жывёла трапілася на вочы галоўнаму спецыялісту краіны па надоях і прыбаўках. Ох, нездарма! Лепшага спосабу дыскрэдытаваць наш курс на развіццё калгасна-саўгаснай вытворчасці ў сельскай гаспадарцы і не прыдумаць. Тут адчуваецца вопытная рука заходняга лялькавода. Не самі ж работнікі фермы давялі карову да такога стану!

Адна «абасраная карова», другая «абасранная карова»... Аднак жа справа не ў стане канкрэтнай каровы. На коне стаіць харчовая бяспека краіны. А без яе — бывай, суверэнітэт! Бывай, незалежнасць!

А кароль жа голы!

За чвэрць стагоддзя мы прызвычаіліся, што манаполіяй на ісціну ў нас валодае адзін чалавек. Па якіх канкрэтна пытаннях ён выказваў сваё меркаванне — значэння не мае. Роля ж астатніх зводзіцца толькі да рэтрансляцыі канчатковых ісцін, што не выпадае абмяркоўваць.

Як тут ні прыгадаць анекдот пра прапаршчыка і здольных лётаць кракадзілаў «але толькі нізенька-нізенька». Чым гэты анекдот адрозніваецца ад рэальнай гісторыі пра вірусы, якія АП і журналісця не здолелі разглядзець на лядовай арэне?

Эпідэмія, што развіваецца па экспаненце, адкрыла адну з галоўных таямніц беларускай мадэлі — таямніцу голага караля. Як аказалася, ніякімі ведамі, акрамя бытавых, ні па адным са значных пытанняў ён не валодае. Для пастаноўкі ж падначаленым задач у агульным выглядзе — вялікага розуму не трэба. Кіраўнік — не той, хто кажа, што трэба рабіць, а той, хто кажа, як трэба рабіць. Гэтая ісціна была сярод азбукавых яшчэ ў гады сталінскіх пяцігодак.

Да эпідэміі ацэнкі экспертаў мала каго цікавілі. Але імпартная зараза паставіла перад кожным гамлетаўскае пытанне: «Быць ці не быць?». І тут адразу паўстаў масавы попыт на меркаванне прафесійных медыкаў. Высветлілася, што інтэрнэт — гэта не памыйніца, а крыніца жыццёва важнай інфармацыі.

Ці абмяжуецца гэта адкрыццё каронавіруснай тэматыкай, ці падштурхне да думкі, што кіраванне дзяржавай немагчымае без апоры на экспертнае меркаванне, — пакажа час, але першы крок у гэтым кірунку зроблены.

(скарочана)

Сяргей Нікалюк
"Новы Час"

COVID-19

КОГДА УЖЕ КОЛЕ БУДЕТ ХОРОШО?

«Не сядзіцца ў хаце хлопчыку малому», — так мог бы описать страдания юного Николая Лукашенко его отец, если бы был поэтом. Но папа Коли был президентом, поэтому вместо литературных упражнений отправил сына в школу вместе со всеми детьми страны. И вот, как всегда: чтобы Коле стало хорошо, плохо должно стать всем.

— Он три дня отдохнул и опять пошел в школу. И я так наблюдаю: если сын президента так стремится в школу, наверное, он не один, — объяснял Александр Лукашенко свое желание снова открыть школы.

Честно говоря, мотивация так себе. Во-первых, не совсем понятно, куда именно ходил Николай Лукашенко после трех дней сидения дома, когда все школы страны в это время были закрыты на каникулы. Кажется, кто-то папе чего-то не договаривает.

Но дело даже не в этом. Возможно, многие дети действительно рвутся в школы, потому что, как оказалось, просто так сидеть дома не так уж и просто. Кстати, мои дети не исключение. Но отправлять их в школу сейчас — верх безответственности. Не потому, что страшно за их и свое здоровье (вроде не в группе риска), а потому, что лично я не готова ставить под удар жизни других.

Рисковать стариками только потому, что у моего чада резко проснулось тяга к знаниям, для меня непозволительная роскошь. Тем более что сегодня есть возможность получать знания и без такого риска. Да и экономике это никак не повредит.

Но в спиче Александра Григорьевича нет ни слова про других. Его мотивация — «сын президента стремится в школу». Какие старики? Какие больные? Какой вирус? Коля хочет! До этого хотел поспать — и вся страна перекраивала школьные графики. Потом мучился с червями и математикой — и мы переписывали учебники. Теперь вот заскучал дома.

И плевать, что от этого плохо будет почти всем. Учителям, которые теперь будут вынуждены работать и в классе, и дистанционно. Ученикам, которые по-разному смогут усваивать программу из-за разницы подходов. Их родителям и особенно бабушкам с дедушками, для которых риск заразиться вырастет в разы. Врачам, которые и так уже не сильно справляются с потоком заболевших.

И вот возникает вопрос: кому именно хотел сделать хорошо Александр Григорьевич? Потому что и в Колиных глазах, честно говоря, не очень-то читается радость. Сегодня во время пасхального посещения храма он был мрачен и явно не демонстрировал счастья в предвкушении завтрашнего похода в школу.

Но самое показательное, что президент вновь продемонстрировал свое отношение к людям. И когда решил отправить детей учиться, и когда сам поучал других в храме, собрав около себя толпу. Но, кажется, что его вообще не особо волнует, что думают другие.

— Я сейчас не вижу, что мы в чем-то ошиблись, — отметил в воскресенье Лукашенко.

Можете не сомневаться, и не увидит. Очень уж узок его обзор.

Анастасия Зеленкова
gazetaby.com

COVID-19

«ТАК НЕЛЬЗЯ ПОСТУПАТЬ С ЛЮДЬМИ»

23 апреля Александр Лукашенко заявил, что «в Беларуси нет ни одного умершего от коронавируса». После публикации в редакцию TUT.BY позвонила минчанка Татьяна, вдова Эдуарда Тихомирова. Ее мужа не стало утром 4 апреля. В свидетельстве указана причина смерти — коронавирусная инфекция, проститься с умершим семья не смогла — всех забрали в больницу. «Очень больно слышать такие заявления, ведь мой муж умер от коронавируса, и это указано в документах. У него не было лишнего веса и хронических заболеваний, он сгорел за несколько дней».

Александр Лукашенко не первый раз заявляет, что в Беларуси нет умерших от коронавируса: «Никто от коронавируса в нашей стране не умерт. Я публично об этом заявляю. Это мое твердое убеждение». В сообщениях Минздрава подчеркивается, что умирают пациенты «с рядом хронических заболеваний с выявленной коронавирусной инфекцией».

Сдерживая слезы, Татьяна рассказала, почему ее задели слова президента:

— У нас вся семья пострадала от коронавируса. Сначала заболел мой муж, 21 марта. Следом за ним заболела и я, 27 марта. Никто из нас не выезжал за границу, у нас не было контактов с людьми, которые приехали из-за рубежа. Мы обычные граждане, работаем на госпредприятиях.

Началось все с ломоты в теле — такой, что без таблетки невозможно уснуть. 28 марта мужу стало хуже, температура поднялась до 38,7. Никакой одышки, кашля не было, но пропало обоняние, была сухость во рту. Ему позвонил коллега с работы и рассказал, что у двух сотрудников обнаружили коронавирус, их забрали в больницу. Обращаю внимание, эту информацию мы получили не от руководства предприятия и не от эпидемиологов.

Как выяснилось позже, муж был контактом первого уровня, но на тот момент мы этого еще не знали. 29 марта я вызвала мужу скорую, его забрали в 4-ю больницу, на следующий день мне позвонили и сказали, что у него подтвердился коронавирус. Через два часа за нами приехала скорая, забрали меня, сына и моего пожилого отца, инвалида 2-й группы. Представьте, все мы ходили на работу, мы же не знали, что заражены.

Муж позвонил мне, сказал, что ему сделали снимок и выявили пневмонию. В экстренном порядке его перевезли в 6-ю больницу, сразу же в реанимацию.

Мой муж ничем не болел, ему был 51 год, он 20 лет не был на больничном, это же о чем-то говорит. Он был 198 см ростом и 112 кг весом. Он был красавец просто. Никто не может понять, как мог сгореть такой здоровый мужчина, у него даже повышенного давления не было.

Показатели ухудшились, и его подключили к аппарату ИВЛ. 2 апреля он еще успел мне позвонить, сказал: «Хотел бы держать тебя за руку, это бы придало мне сил». Утром 4 апреля его не стало. В свидетельстве указана причина смерти — коронавирусная инфекция.

Поскольку мы все были в больнице и у всех нас подтвердился коронавирус, проститься с мужем никто не мог. Я фактически по телефону организовывала похороны. 20 ритуальных агентств отказали, когда узнали, что у супруга был коронавирус. В морге вскрыли тело и упаковали в вакуумный пакет, одеть мужа не разрешили. Я попросила дочь, которая живет в другом городе, собрать костюм, который просто положили в гроб перед кремацией. Прощания с мужем не было. Мы до сих пор не можем даже забрать его прах, потому что отец все еще в больнице, а у меня по-прежнему положительный тест.

Меня просто трясет, когда я читаю заявления, что в Беларуси никто не умер и не умрет от коронавируса. Как глава государства может так говорить, ведь он фактически гарантирует это! Но мой муж умер! Бросаться такими словами — это просто кощунство. Люди слушают это и верят! Мы сейчас с сыном на самоизоляции, друзья привозят нам продукты под дверь, но я же вижу в окно, как по-прежнему люди ходят без масок, при встрече здороваются за руку и обнимаются. Они не понимают, как это опасно. Я даже представить не могла, что эта беда затронет мою семью, что это убьет моего любимого мужа, ведь он даже не болел.

Так нельзя поступать с нашими людьми. Мы ходим на работу, платим налоги, выполняем все правила и законы нашей республики. За что же к нам такое отношение?..

news.tut.by

ЯК СІТУАЦЫЯ ВЫЙШЛА З-ПАД КАНТРОЛЮ

Загадчык рэанімацыі віцебскай бальніцы расказаў, як і чаму сітуацыя з каранавірусам у горадзе выйшла з-пад кантролю.

Пра тое, як спраўляюцца з эпідэміяй каранавіруса ў Віцебску, «Імёнам» расказаў Уладзімір Мартаў, які загадвае рэанімацыяй ў бальніцы хуткай медыцынскай дапамогі. Цяпер ён лечыць пацыентаў з віруснымі пнеўманіямі, шмату каго пацверджаны каранавірус. Уладзімір тлумачыць: кожны доктар можа дапамагчы дзясяткам людзей, але калі правільна арганізаваць сістэму дапамогі, можна дапамагчы — тысячам.

На працы я адчуваю сябе абароненым. Усе неабходныя сродкі абароны ў нас былі з першага дня. Мы былі гатовыя да прыёму вірусных пнеўманій. Нам загадзя ўсталявалі патрэбнае абсталяванне, дапамаглі падзяліць бальніцу на зоны.

Многія нам дапамагалі: спонсары, звычайныя людзі, калегі з Мінска, нават міністр аховы здароўя. Але наша бальніца — не паказальная для Віцебска, а, хутчэй, узорна-паказальная. У астатніх бальніцах — сітуацыя іншая. Тыя, хто прыняў на сябе першы ўдар, моцна пацярпелі: там захварэлі і дактары, і іншыя пацыенты.

Сучасная медыцына павінна вырашаць праблемы не ў момант эпідэміі, а загадзя. Мы ўсе чыталі навіны пра каранавірус яшчэ зімой. Я — доктар — і рыхтаваўся да яго прыходу як доктар: вывучаў даследаванні, як лячыць людзей з каранавірусам. Але я не мог спрагназаваць, як гэты вірус будзе распаўсюджвацца, з якой хуткасцю, якія будуць маштабы. Для гэтага ёсць іншыя прафесіі: вірусолагі, эпідэміёлагі. Не дактары, а людзі, якія займаюцца арганізацыяй аховы здароўя, закупляюць абсталяванне, сродкі абароны, прымаюць стратэгічныя рашэнні.

У Віцебску сітуацыя выйшла з-пад кантролю.

Для прыёму хворых з каранавірусамі падрыхтавалі адну бальніцу і туды адпраўлялі ўсіх са станоўчымі вынікамі тэсту. Але гэта вар'яцтва — абапірацца толькі на тэсты пры прыняцці рашэнняў. Яшчэ ва ўніверсітэце ўсіх студэнтаў вучаць, што не існуе тэстаў з пэўнасцю 100%. І што атрымалася?

Мужа са станоўчым вынікам клалі ў інфекцыйную бальніцу, якая была гатовая да такіх пацыентаў. А жонку з адмоўным вынікам, але з такімі ж сімптомамі — у іншую, дзе ніхто не быў абаронены. У мяне ў бальніцы ляжаць мама і дачка з адной сям'і. У дачкі станоўчы вынік, у мамы — адмоўны. Мама ледзь выжыла. Ход хваробы ў яе быў тыповы для ўсіх пацыентаў з каранавірусам.

Не ўлічылі і тое, што крыніц заражэння можа быць шмат: людзі прыехалі з адпачынкаў, вярталіся з працы за мяжой. З-за гэтых памылак шуганула адразу ў шмат якіх шпіталях.

Медработнікі, вядома, таксама захварэлі. І гэта — проста паскудства. Іх не папярэдзілі пра рызыкі. Яны былі ўпэўненыя, што прымаюць хворых са звычайнай пнеўманіяй і ВРВІ, якіх у гэты перыяд шмат. Я сам 22 сакавіка ездзіў у адзін са шпіталяў дапамагаць калегам — у нас не было ніякай абароны [*18 сакавіка стала вядома пра першую смерць ад пнеўманіі з падазрэннем на каранавірус у Віцебску, але ўлады да 31 сакавіка публічна адмаўлялі наяўнасць складанай сітуацыі ў Віцебску, а пасля не раз заяўлялі, што сітуацыя пад кантролем* — **НН**]. Але зусім нечакана мы сутыкнуліся з валам вірусных пнеўманій, многія з якіх былі каранавіруснымі. Сродкаў абароны не было.

Лекары, медсёстры, санітаркі, ліфцёр, раздатчыца і многія іншыя людзі бачылі, як заражаюцца і нават паміраюць іх калегі, аднакурснікі, сябры.

У шпіталях пачалася паніка і дэзерцірства: хтосьці звальняўся, хтосьці сыходзіў на бальнічны. **Працаваць без абароны было нормай у савецкія часы, але для сучаснага свету гэта — дзікунства.**

Калі ў бальніцы няма патрэбнага абсталявання, а ў доктара — патрэбных сродкаў абароны, ты нічога не зробіш. Ты можаш быць разумным і добрым доктарам, але ты будзеш нямоглы.

Праз тыдзень пасля ўспышкі ў горадзе ў нашай бальніцы з'явіліся сродкі абароны і патрэбнае абсталяванне. Мы праехаліся па іншых бальніцах, праверылі пацыентаў і дактароў. Сярод іх выявілі тых, каму патрэбна была дапамога з кіслародам, забралі да сябе і дапамаглі. Дзякуючы гэтаму і ўдалося пагасіць паніку.

Першы рэспіратар і ахоўны касцюм, якія я надзеў, **прывезлі валанцёры**. Лік тады ішоў на гадзіны, паспелі. Калі б мы пачалі прымаць хворых без абароны, захварэлі б самі. Цяпер сродкаў абароны з кожным днём — усё больш. Дзяржава прывозіць асноўную частку. Да канца эпідэміі будзем забяспечаны цалкам. Але хацелася б, каб гэта было ў пачатку.

Цяпер усіх перапаўнее любоў да дактароў. Але наўрад ці гэта будзе доўжыцца доўга. Напярэдадні эпідэміі прагрымела «справа лекараў». Гэтыя справы працягваюцца, нічога не змянілася. А калі каранавірус скончыцца, будуць зноў з намі разбірацца ўжо з нагоды спонсарскай дапамогі. Мне прывозяць дыхальныя апараты, сродкі абароны, я іх хапаю, таму што яны мне патрэбныя проста зараз, і іду працаваць. Але я не ведаю, ці правільна я іх схапіў ці не. Старэйшая медсястра проста з глузду едзе цяпер ад пісаніны — спонсарскую дапамогу трэба правільна аформіць.

Такое адчуванне, што мы — на вайне, а астатнія — не. Некаторыя мае калегі некалькі тыдняў жывуць на працы. Гінеколагі, скурвенеролагі навучыліся лячыць людзей з пнеўманіяй. Мы — рэаніматолагі — займаемся хворымі, кансультуем і вучым калегаў у шпіталях. Я ўжо стаміўся, мякка кажучы. А потым, ты вынырваеш з вайны ў свет, а тут — наогул іншае жыццё. Людзі не зразумелі, што пачалася вайна. Пракуратура, праверкі, майго асноўнага работніка анестэзіёлага-рэаніматолага хочуць пакласці «на абследаванне» для прызыву ў войска. Складана супастаўляць гэтыя рэальнасці.

Я б марыў, каб з маёй дапамогай памерла менш хворых, чым без мяне, але не факт. Мы не можам усіх выратаваць, людзі паміраюць.

Тое, што ў нас не паміраюць ад каранавіруса, гэта ж не медык сказаў. Учора ў мяне ў рэанімацыі памерла медсястра, 41 год, за жыццё якой мы змагаліся паўтара тыдня.

У медработніка вірусная нагрузка на парадак большая, чым у пацыента, што заразіўся пры выпадковым кантакце ў транспарце або краме. Таму часта хада хваробы праходзіць цяжэй.

Часам і чалавек, і дактары, робяць усё, і не атрымоўваецца. Часам людзі самі сабе шкодзяць.

Адзін мой пацыент калісьці хадзіў на Эверэст і дзякуючы гэтаму вопыту выбраўся з крайне цяжкага стану. Ён ведаў, што калі кіслароду мала, яго трэба эканоміць: не крычаць, не гаварыць, не панікаваць, а проста ляжаць на жываце. Гэта вельмі важна.

На жаль, не ўсе гэта робяць, а я прымусіць не магу…

Правільная арганізацыя ратуе ў дзясяткі разоў больш, чым любы доктар. Я дапамагаю канкрэтным людзям: адзінкам, дзясяткам. Я сяджу ў акопе на перадавой і спадзяюся, што ў генеральным штабе хтосьці думае. І хачу верыць, што людзі таксама клапоцяцца пра сябе і не падстаўляюцца. Нам, дактарам, вельмі важна ведаць, што мы — не адны на гэтай вайне.

(скарочана)

"Наша Ніва"

Заснавальнік і рэдактар: Гаравы Леанід Антонавіч

Адрас рэдакцыі: 211573, г. Гарадок, вул. Гагарына, д.30Б, кв.16. E-mail: leo592202@gmail.com Тэл. 8-02139-5-08-52, маб. + 375(29)6723842 (V), Газета выдаецца з сакавіка 1998 г.

Падпісана да друку 29.04.2020 у 16.50 Наклад: 290 асобнікаў. Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў. Друкуецца на абсталяванні аднадумцаў. Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.